Grästorps kommun

Riktlinjer för skadegörelse på skolans egendom

Dokumenttyp: Riktlinjer
Datum: 2026-08-16
Diarienummer:
Fastställd av: Catharina Tenggren Natt och Dag
Dokumentansvarig: Sandra Johansson

Innehåll

1. Inledning ... 3
2. Rättslig reglering ... 3
3. Definitioner av skadegörelse ... 3
3.1 Avsiktlig skadegörelse ... 4
3.2 Oaktsam skadegörelse ... 4
3.3 Olyckshändelse ... 4
4. Utredning vid skadegörelse ... 4
4.1 Vem ska ersätta skadan? ... 4
4.2 Vilka skador ska ersättas? ... 4
4.3 Vad ska utredas och bedömas? ... 5
4.4 Information och dialog i samband med en utredning ... 5
4.5 Uppföljning ... 5
5. Praktisk hantering av begäran om ersättning ... 6
5.1 Beslut ... 6
5.2 Polisanmälan och kontakt med andra myndigheter ... 6

1. Inledning

Skolan har ett ansvar att arbeta aktivt för att skapa en trygg och säker miljö för alla elever, personal och besökare. I detta ingår att skolan ska bedriva ett förebyggande arbete som minskar risken för skadegörelse. Detta kan till exempel göras genom ökad vuxennärvaro i utsatta områden och genom att aktivt informera elever om skolans värderingar och regler. I de fall skadegörelse ändå inträffar behöver skolan utreda händelsen och i förekommande fall begära ersättning för den skada som uppkommit.

Syfte med dessa riktlinjer är att beskriva hur skolan ska agera när elev orsakat skadegörelse på skolans egendom. Riktlinjerna ger elever och vårdnadshavare förutsättningarna att vara medvetna om ansvar och konsekvenser vid skadegörelse. De utgör också vägledning för skolan vid hantering av sådana händelser. Detta ska i förlängningen bidra till en trygg och hållbar skolmiljö.

2. Rättslig reglering

Ibland händer det att elever vållar skada på skolans egendom. Enligt 2 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) ska den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållar person- eller sakskada ersätta skadan. Med sakskada avses både att egendom skadas eller att den går helt förlorad.

Utgångspunkten är att den som lidit sakskada har rätt till ersättning som motsvarar skadans omfattning, i enlighet med 5 kap. 7 § skadeståndslagen. Detta innebär att ersättningen kan omfatta sakens värde eller kostnaden för reparation och eventuell värdeminskning. Sakens värde bör beräknas som återanskaffningsvärdet med avdrag för ålder och användning, det vill säga vad det kostar att köpa en likvärdig produkt. Om en elev till exempel uppsåtligen förstör en läsplatta eller dator så att ett nyinköp krävs, baseras skadeståndsbeloppet på vad det kostar att ersätta produkten med en ny, samt andra eventuella kostnader till följd av skadan. Skolans ansvar omfattar även utrustning som är utlånad till elever för användning under skoldagen (exempelvis skolans datorer eller elektroniska utrustning som de lånat).

Det finns ingen nedre åldersgräns för skadeståndsskyldighet men elever som är minderåriga ska enligt 2 kap 4 § skadeståndslagen ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till ålder och utveckling, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden eller övriga omständigheter.

I 3 kap. 5 § skadeståndslagen framgår att en förälder som har vårdnaden om ett barn är skyldig att ersätta skador som barnet orsakar genom brott eller kränkning. Detta ansvar är dock till viss del begränsat, se bland annat 3 kap. 6 § skadeståndslagen.

3. Definitioner av skadegörelse

Dessa riktlinjer avser skadegörelse på skolans egendom. Skolans egendom är till exempel byggnader och inventarier, men även utrustning som är utlånad till elever för användning under

skoldagen (exempelvis skolans datorer eller elektroniska utrustning som de lånat). Skadegörelse kan orsakas antingen med avsikt, av oaktsamhet eller utgöra en olyckshändelse.

3.1 Avsiktlig skadegörelse

Avsiktlig skadegörelse är skadegörelse som orsakats med avsikt (uppsåtligen). Det kan till exempel handla om klotter, sabotage, medveten förstörelse eller att sätta igång ett brandlarm utan att det föreligger en verklig brand.

3.2 Oaktsam skadegörelse

Oaktsam skadegörelse är skadegörelse som leder till skada till följd av vårdslöshet eller bristande omdöme. Personen har då inte aktivt avsett att orsaka skadan, men har genom slarvigt eller oansvarigt beteende medverkat till att skadan uppstår. Detta kan inkludera situationer där regler eller instruktioner inte följts, eller där nödvändig försiktighet inte iakttagits.

3.3 Olyckshändelse

En olyckshändelse kan definieras som en oförutsedd och oavsiktlig händelse som leder till skada eller förlust. När det gäller skadegörelse kan en olyckshändelse exempelvis vara att en elev råkar orsaka skada utan att ha haft för avsikt att göra det, till exempel genom att råka välta en vas i klassrummet eller tappa tallriken i matsalen. Denna typ av situationer kännetecknas av att det varken finns någon avsikt eller oaktsamhet bakom dem.

4. Utredning vid skadegörelse

Vid skadegörelse på skolans egendom ska det göras en utredning. Rektor ansvarar för att denna utredning genomförs. Resultatet av utredningen ska ligga till grund för ett eventuellt beslut om ersättningskrav.

4.1 Vem ska ersätta skadan?

Det är den som har orsakat en skada som ska ersätta den. I de fall den elev som orsakat en skada är omyndig ska ett eventuellt ersättningskrav ställas mot eleven, men kommuniceras via vårdnadshavare.

För att kunna kräva ersättning för en skada krävs att skolan efter utredning med säkerhet kan identifiera vem eller vilka som orsakat skadan. Det är inte möjligt att kräva kollektivt skadestånd av elever när man inte vet vem som orsakat en skada.

4.2 Vilka skador ska ersättas?

Skolan kan begära ersättning för skador som orsakas till följd av avsiktlig eller oaktsam skadegörelse. Ersättning kan inte begäras för skador som orsakas genom olyckshändelser, där ingen kan hållas ansvarig.

4.2.1 Ersättning vid avsiktlig skadegörelse

Vid avsiktlig skadegörelse är utgångspunkten att skolan ska kräva full kostnadstäckning. Det innebär att eleven är skyldig att ersätta kostnaden för material och reparationsarbete eller annat som motsvarar kostnaden för återställande. Hänsyn ska dock alltid tas till händelsens karaktär, elevens ålder eller andra särskilda skäl.

4.2.2 Ersättning vid oaktsamhet

Vid skadegörelse på grund av oaktsamhet är utgångspunkten att skolan ska kräva full kostnadstäckning. Hänsyn ska dock tas till elevens ålder och mognad i enlighet med vad som anges nedan:

- Årskurs F-3: 25% av skadans kostnad.
- Årskurs 4-6: 50% av skadans kostnad.
- Årskurs 7-9: 75% av skadans kostnad.

4.3 Vad ska utredas och bedömas?

I utredningen av en skadegörelse ska skolan definiera och värdera skadan som uppkommit, klarlägga händelseförloppet och fastställa vem som orsakat skadan. Utredningen ska också visa om skadegörelsen varit avsiktlig eller om den orsakats av oaktsamhet.

I bedömningen av huruvida ett ersättningskrav ska ställas eller inte ska hänsyn tas till:

- skadans omfattning,
- elevens ålder och mognad (se till exempel ersättningstrappan i avsnitt 4.2.2.),
- om skadan orsakats avsiktligen eller av oaktsamhet,
- andra omständigheter (här finns till exempel möjlighet att ta hänsyn till familjens ekonomiska förutsättningar eller eventuell ansvarsförsäkring)

4.4 Information och dialog i samband med en utredning

Beslut om att inleda en utredning ska alltid meddelas eleven och elevens vårdnadshavare.

En utredning ska alltid innefatta en dialog med eleven. Det är viktigt att eleven förstår vilka konsekvenser agerandet fått.

Efter avslutad utredning och bedömning ska rektor informera eleven och elevens vårdnadshavare om resultatet av utredningen och den bedömning som gjorts.

4.5 Uppföljning

Oavsett skadegörelsens omfattning är det viktigt att skolan gör en uppföljning tillsammans med eleven och pratar om det som har hänt. Detta ska göras dels i syfte att fånga upp eventuella

frågor från eleven, dels för att få kännedom om eventuella behov av ytterligare förebyggande insatser på skolan eller behov av individuella åtgärder för den enskilde eleven. Uppföljning ska ske inom två månader efter avslutad utredning. Den kan exempelvis ske genom samtal mellan elev, mentor, kurator och vid behov elevens vårdnadshavare.

5. Praktisk hantering av begäran om ersättning

5.1 Beslut

Beslut om ersättningskrav vid skada på skolans egendom fattas enligt kommunstyrelsen delegationsordning av rektor. Vid behov kan rektor samråda med förvaltningsledningen.

5.1.1 Ersättning och kommunikation

Fakturor för skadestånd skickas till vårdnadshavare eller, direkt till eleven om denne är myndig. Betalning ska ske inom 30 dagar från fakturadatum till Grästorps kommun på det belopp som krävs i ersättning för skolans förstörda egendom. Fakturering ska ske genom skolans administratör.

Ett anspråk på skadestånd är ett civilrättsligt krav och inte ett myndighetsbeslut. Vid utebliven betalning anlitas inkassoföretag som, om betalning uteblir även hos dem, går vidare med betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten.

5.2 Polisanmälan och kontakt med andra myndigheter

Om det kan misstänkas att en elev har begått ett brott såsom skadegörelse ska rektor anmäla brottet till Polismyndigheten. Om det finns övervägande skäl som talar emot en anmälan ska rektor dock avstå från att anmäla. Detta framgår av 6 a kap. 10 § skollagen. Rektor behöver alltid göra en bedömning i varje enskilt fall.

Vid avsiktlig grov eller upprepad skadegörelse lär det sällan bli fråga om att avstå från att anmäla.